

GÁLATAS

Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, Galacia te'eré nakú i'imakáñojlo Pablo wakára'ari marí puráka'aloji

1 ¹Jesucristo yukuna i'imajeri nuká, ra'akale nuká, rara'apá wa'até, unká ina'uké puráka'alo aú kalé. Riká makápo'otari Jesucristo i'imaká. ²Nuká, eyá nojena maare i'imakaño wa'até, kemaño inaku piyukeja: “Eko palá najló ka'ajno”, ke. ³Wawakára'ajeri wani Jesucristo. Nuwata riká, eyá Rara'apá Tupana, la'aká iká palá. ⁴Pu'uwaré wala'akare chaya Jesucristo taka'arí i'imaká, raú rácho'otakaloje weká pu'uwaré la'akaná chiyá. Ilé ke la'akana aú, rila'á weká palá la'ajeño ke Tupánajlo. Wachi'inárikana, wara'apá Tupana, wátaka ke rila'aká raú. ⁵Palá wani Tupana la'aká ina'uké, palá wani kaja wapura'ajiko rinaku wa'ajínija.

Mékeka Tupana i'imataka ina'uké rijluwa kapichákajo liyá yukuna marí

⁶Marí ke nupechu inaku: “¡Meke kiñaja wani nayurílaka naliyó Tupana ja'apiyá jema'akana!” Riká jácho'otarijla i'imaká kapichákajo liyá Jesucristo palamane aú. E'iyonaja kaja iyurí Ripuráka'alo, jema'akare i'imaká iliyó, i'imakáloje apú puráka'aloji ja'apiyá. Apo'ojó wani ne'emaká ijlo mékeka iná i'imakó kapichákajo liyá yukuna. ⁷Unká na apú yuku i'imalá kewaka, pajluwa chuwaya mékeka Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna. Re ne'iyajena ijwa'até kawíla'año inaku; nawata ijlo Jesucristo yukuna apiyákakana apo'ojó, napuráka'alo aú. Tupana i'imatari iná kapichákajo liyá, iná pechu i'imakachu kaphí Jesucristo chojé. Riká yukuna nawata apiyákakana ijlo. ⁸Apala pajluwa ka'ajná i'imari ijlo riyukuna, e'iyonaja apo'ojó ri'imaká riyukuna, we'emaká ijlo liyá. Ilé kaje cha nuwata Tupana yerúka'aka. Nuwátajla kaja ñaké riyerúka'aka nuchaje, unkaja ke nu'umá riyukuna richuwano ke ijlo. Tupana wa'atéjeri, je'echú

chiyaje, iphákela inaku, eyá unkaja ke ri'imá richuwano ke riyukuna ijló, nuwata kaja Tupana yerúka'aka richaje. ⁹Kaja numá ijló rinaku i'imaká, e'iyonaja numá piño ñakeja kaja: Pajluwa ka'ajná i'imajika ee apo'ojó ijló Tupana i'imataka ina'uké rijluwa kapichákajo liyá yukuna, nu'umakare ijló yukuna i'imaká liyá, nuwata Tupana yerúka'aka richaje.

¹⁰Marí kaje numakare nakú aú, iwe'epeje mékajeka nuká. Unká numalá nakaje nakú, ina'uké pechu i'imakáloje palá nunaku; Tupana péchuya kalé nuwata i'imaká nunaku palá. Nuwátakela ina'uké pechu i'imaká palá nakaje numakare nakú, unká méño'oyo nu'umalajla Jesucristo wa'até jápajeri.

Jesucristo wakára'akarena nakiyana

Pablo i'imaká. Riyukuna marí

¹¹Nojena, nuwata iwe'epika marí: Ilé Tupana i'imataka rijluwa iná kapichákajo liyá yukuna, nu'umakáreno ina'ukejlo, unká ina'uké liyaje we'epíkanami kalé riká. ¹²Unká ina'uké kalé i'imari nojló riyukuna i'imaká; unká kaja na kalé jewíña'atari nu'umaká rinaku, Jesucristoja kalé i'imari riyukuna nojló i'imaká.

¹³Kaja iwe'epí chapú wani nula'ajika Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, judíona puráka'alo ja'apiyá nu'umaké wakajé. Riwakajé nuwátake nakapichátakana. ¹⁴Judíona puráka'alo ja'apiyá nu'umaké wakajé, nuchá'atake ajopana nojena rinakojé we'epíkana aú. Nuká kéchajena i'imajíkaño phíyu'uke, nuchá'atake kaja raú. Ajopana chaje nula'ajíkano nakaje rimájika ke, raú nuchá'atakeno ajopana. ¹⁵Unká chiyó nomotho'ó, Tupana i'iwapari nu'umaká rijluwa, nula'akáloje riwakára'aka ke, íki'ija riwátakale nuká. Kaja ewaja rená iphá rijló, ri'iwapakáloje rijluwa nuká ajopana ina'ukena e'iyayá. ¹⁶Rejéchami ripala'ataka nupechu palá, nuwe'epíkaloje Ri'irí nakojé, nu'umakáloje riyukuna ajopánajlo, ajopánajlo ke penaje; unká judíona kalé i'imakáñojlo kalé nu'umá riyukuna. Ilé ke rila'aká nupechu i'imaká wakajé, unká nupura'aló ajopana ina'ukena wa'até nakú. ¹⁷Unká kaja nu'ujnalá Jerusalén ejo ne'iyajena, Jesucristo wakára'akarena riyukuna i'imajé ajopánajlo, amaje. Nupiyá ne'emá Jesucristo wakára'akarena nakiyana i'imaká. Paineko nu'ujná Arabia te'eré ejo i'imaká, Tupana jewíña'atakaloje nuká palá penaje, rejomi nupa'ó piño nopumí chuwá Damasco ejo.

¹⁸Weji kele jarechí ja'apaka i'imaká ejomi, nu'ujná Jerusalén ejo Pedro amaje. Iyamá jápakaje ketánaja nu'umaká rijwa'até re. ¹⁹Pedro, Santiago (wawakára'ajeri Jesús meremi), keleja nomá re

i'imaká, eyá ajopana, Jesucristo wakára'akarena nakiyana, unká nomala re. ²⁰Me'etení, Tupana ijlu chuwá ke numaká ijlo marí, kewaka nakaje numakare nakú.

²¹Jerusalén e nu'umá meketánaja, rejomi no'opá Siria te'eré ejo, reyá no'opá piño Cilicia te'eré ejo. ²²Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, Judea te'eré ewá i'imakaño, unká amána'apa kalé nu'umaká. ²³Raú yuku i'imá rewá: “Riká Pablo la'akeri wanakiyana chapú i'imajika, Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño ne'emajíkale. Penájemi i'imari chuwa Tupana i'imataka iná kapichákajo liyá yukuna, iná pechu i'imakáloje raú kaphí Jesucristo chojé”, ke nemaká nunaku. ²⁴Raú palá napura'akó Tupana nakú, rapiyákakale nupechu i'imaká.

Pablo i'ijnaká Jesucristo yukuna ja'apátajeño amaje yukuna marí

2 ¹Catorce cha jarechí ja'apaka i'imaká ejomi, nu'ujná piño Jerusalén ejo Bernabé wa'até; nuwa'a kaja Tito nujwa'ató rejo. ²Tupana kemari nojló, nu'ujnakáloje rejo, raú nu'ujná. Jerusalén e wekámika ke wawakako Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño wakára'ajeño nakiyana wa'até. Riwakajé nu'umá najló mékeka nu'umaká unká judíona kalé i'imakaño nakiyánajlo Tupana i'imataka iná kapichákajo liyá yukuna. Unká nuwátala ri'imaká mapéjari ke najló, ñakele nu'umá palá najló riyukuna. ³Tito i'imari nujwa'até. Griégona ja'a ri'imaká, unká judíona nakiyana kalé ri'imaká. Ñakele unká mata'akeja kalé richinuma i'imaká, e'iyonaja unká nawakára'ala richinuma mata'akana. ⁴Ajopana achiñana i'imaño kaja re; unká Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño kalé ne'emaká. Mapeja nala'aká nanakuwá ra'apiyá jema'ajeño ke. Nawakako kaja wanakiyana wa'até re, raú unká iná we'epila mékajenaka ne'emaká. Unká Moisés michú puráka'alomi ja'apiyá kalé weká; Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño weká. Nawe'epíkalaje riyukuna nakojé penájeja nawakako najwa'até. Neká kemaño wajló, wa'akáloje wanakojó Moisés puráka'alomi, raú nawata wa'apátakana Jesucristo puráka'alo chiyá ripuráka'alomi chojé. ⁵Unká wani wa'alá wanakojó napuráka'alo; unká kaja wema'alá na'apiyá meketánaja. Unká wawátala napichátaka ijlo, ajopánajlo wa'até, kewákaje puráka'aloji mékeka Tupana i'imataka iná kapichákajo liyá, kaphí Jesucristo chojé i'imakana aú.

⁶Re ne'iyajena i'imaño, nawakára'ajeño ke ne'emaká. Palá rewájena pechu i'imaká nanaku, eyá nuká, unká pechu i'imalá ñaké nanaku. Unká Tupana kemalá ina'uké nakú meke la'ajeño

neká namákana aú; riká we'epiri palá ina'uké nakojé mékajenaka neká. Unká kaja nawakára'ajeño ke i'imakaño kemalá nakaje, unká nuwe'epílare nakojé nakú najló. ⁷⁻⁸Nawe'epí Tupana a'aká nu'umaká, nu'umakáloje unká judíona kalé i'imakáñojlo mékeka ri'imataka iná kapichákajo liyá yukuna. Nawe'epí kaja ra'aká Pedro i'imaká, ri'imakáloje Jesucristo yukuna judíonajlo. ⁹Santiago, Pedro, eyá Juan, kele i'imaño Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño wakára'akeño rewá. Neká we'epiño riká penaje Tupana a'aká nu'umaká; nawe'epí riyukuna i'imajeño we'emaká Bernabé wa'até. Palani najló we'emaká riyukuna ajopana ina'ukénajlo i'imaká, eyá neká i'imaño riyukuna judíonajlo. Ilé kaje nakú wapura'ó palá pajwa'atéchaka. ¹⁰Rikaja kalé nemá nakú wajló, wa'akáloje kamu'ují la'akaño ñathé nakaje a'akana najló aú. Nawakára'aka ke nuwátaka nañathé a'akana, kaja wechi nuká ilé kaje la'akana nakú.

Antioquía e Pablo akha'aká Pedro yukuna marí

¹¹Pedro iphari Antioquía ejo i'imaká. Re ri'imaká wakajé, nokha'á ri'imaká ajopana ina'ukena jimaje, un kale rila'alá palá. ¹²Marí kaje pachá nokha'á ri'imaká: Re we'emaká wakajé, ina'uké iphaño wanaku i'imaká, Santiago wakára'akarena ne'emaká. Unká chiyó nephá wanaku, Pedro ajná ra'ajnewá, unká judíona kalé i'imakaño wa'até. Nephaka wanaku ejomi, unká rajñala ra'ajnewá najwa'até, riwó la'akole na'apejé. Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño ne'emaká, e'iyonaja unká nayurila Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana. ¹³Pedro wo la'ó na'apejé, un kale rila'alá palá riwe'epíkare nakojé ke. Ajopana re i'imakaño la'año kaja ñaké rijwa'até, Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, judíona nakiyana ne'emaká. Ilé kaje aú Bernabé kero'oró kaja najwa'até. ¹⁴Kewákaje puráka'alo nakojé we'epíkana aú, iná we'epí palá la'akaná nakojé. Nomaka aú unká nala'alá palá ripuráka'alo kemaká ke, numá Pédrojlo re awakaño jimaje marí ke: “Judío ja'a piká, e'iyonaja kaja piyurí napuráka'alo ja'apiyá i'imakana, e'iyonaja chuwa piño napechu ke kaja pipechu najwa'até. ¿Naje ta piwata ajopana i'imaká judíona puráka'alo ja'apiyá?”, ke numaká rijló.

Kaphí iná pechu i'imaká aú Jesucristo chojé, Tupana i'imataka iná kapichákajo liyá yukuna marí

¹⁵Numá piño Pédrojlo: “Weká judíona, wamotho'oká eyá, ñakele unká ajopana, unká la'alaño Tupana puráka'alo Moisés lana'akare i'imaká, ke kalé weká. ¹⁶Wawe'epí unká na kalé i'imari unká la'alá pu'uwará ke Tupánajlo, Moisés puráka'alomi ja'apiyá

i'imakana aú. Kaphí iná pechu i'imaká Jesucristo chojé aú ja kalé iná i'imá, unká japi la'alá pu'uaré ke Tupánajlo.

¹⁷“Weká judíona wátaño kaja Tupana kemaká wanaku: ‘Unká pu'uaré la'ajeño ke kalé neká nojló’, ke, kaphí wapechu i'imakale Jesucristo chojé. Kaja wawe'epí pu'uaré la'ajeño weká, ajopana ke kaja. Unká Jesucristo pachá kalé ñaké la'ajeño weká, júnká wani!

¹⁸Nuwe'epí unká Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana lamá'atala iná Tupánajlo, pu'uaré iná la'akare liyá. Numakela apo'ojó riliyá, pajlákachi nu'umakajla raú, unká pachá nu'umalajla palá riyukuna.

¹⁹Nuwe'epí unká Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú Tupana i'imatákajla nuká kapichákajo liyá. Raú chuwa kaja taka'aká ke nuwe'epí nunakuwá, nu'umakáloje kajmuni Tupana palamane aú.

²⁰Kaja nenó nuká, Jesucristo wa'até, a'awaná apiyákanami nakoje i'imaká, keja nojló riká, ritaka'akale nopumí chojé. Eyá kajmuni nuká, kaphí nupechu i'imakale Tupana i'irí chojé. Riká wátari nuká íki'ija, ñakele ritaka'á nuchaya i'imaká. ²¹Unká nuwátala Tupana palamane la'akana mapéjari keja. Iná i'imakela unká japi la'alá pu'uaré ke Tupánajlo, Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú, unká na penaje kalé Jesucristo taka'arijla wachaya i'imaká”.

Tupana i'imataka weká kapichákajo liyá, wapechu i'imakachu kaphí Jesucristo chojé yukuna marí

3 ¹Gálatas e i'imakaño, ¡meke me'ejwiruna wani iká! ¿Na ka'ajná lejñari iká, iyuríkaloje kewákaje puráka'aloji ja'apiyá i'imakana penaje? We'emaká ijwa'até wakajé, we'emá palá ijlo na penájeka nenó Jesucristo i'imaká yukuna. ²Nuwata imaká nojló mékeka ipechu nakú marí: ¿Jema'akale palá Moisés puráka'alomi ja'apiyá aú chi Tupana a'arí ijlo Ripechu, ipechu i'imakale kaphí Jesucristo chojé ka'ajná? ¿Meke chi ipechu nakú riká? ³¡Meke me'ejwiruna wani iká ta! Ikeño'oká wakajé Jesucristo ja'apiyá jema'akana, Tupana Pechu ja'apiyá ke ila'ajika nakaje, Tupana wátaka ke. Eyá, ¿chuwa chi iwátaka rila'akana ikoja, ipechu keja? ⁴Tupana Pechu ja'apiyá jema'akana aú, ila'aké kajrú nakaje palá rewá i'imajika. ¿Mapeja keja chi ipechu nakú me'etení, nakaje ila'ajikare raú i'imaká? ¡Unká wani meke la'ajé ri'imajla mapeja keja! ⁵Tupana Pechu, ra'akare ijlo aú, inakiyana la'akeño nakaje palá e'iyowá, ripechu aú ja kalé. Unká Tupana Pechu a'alá Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakaño ñathé, nala'akáloje palá ñaké kaja. Kaphí Jesucristo chojé péchuruna, nekaja kalé la'añojla ñaké.

⁶Kaphí Abraham michú pechu i'imaká Tupana chojé aú ja kalé Tupana kemari rinaku i'imaká: “Unká japi pu'uaré la'ajerí

ke riká nojló”. ⁷Ñakele kaphí richojé péchurunaja kalé i'imaño Abraham lakénami wani; ⁸ñaké kaja riká unká judíona kalé i'imakáñojlo. Unká japi pu'uwaré la'ajeño ke kalé neká Tupánajlo, kaphí napechu i'imaká aú Jesucristo chojé. Unká chiyó ri'imá najló ñaké, kaja Tupana we'epí ñaké ri'imajika najló. Ñakele riwakára'a nalana'aká riyukuna i'imaká; ya'ajno i'imajíkañojlo penaje nalana'á ri'imaká. Marí ke rimaká Abrahamjlo i'imaká: “Pilaké palamane aú ja kalé nula'ajé palá wani piyukeja ajopana ina'ukena”. ⁹Kaphí Abraham pechu i'imaká Tupana chojé aú, Tupana la'arí palá rinaku i'imaká. Ñaké kaja rila'ajika palá piyukeja kaphí richojé péchuruna nakú.

¹⁰Wátaño nekó lámá'atakana Tupánajlo pu'uwaré nala'akare liyá, Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú, nakú Tupana kemari marí ke: “Unkachu iná la'alá piyukeja wani nakaje Moisés puráka'alomi kemaká ke, riwajákana i'imajé”, ke rimaká. ¹¹Raú iná we'epí palá, unká Tupana lámá'atala iná rijluwa Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú, Tupana puráka'alo kemakale: “Kaphí nochojé péchurunaja kalé nulamá'ata nujuwa, pu'uwaré nala'akare liyá, raú nekaja kalé i'imajeño nujuwa'até matajnako”, ke rimaká. ¹²Wátaño nekó i'imatákana kapichákajo liyá, Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú, kapichájeño, unkale napechu i'imalá kaphí Tupana chojé. Ripuráka'alo kemari: “La'arí nakaje piyukeja Moisés puráka'alomi kemaká ke, rikaja kalé i'imajeri matajnako je'echú chu Tupana wa'até”.

¹³Jesucristoja kalé i'imatari weká wawajákana liyá, wachaya Tupana wakára'akale ramaka chapú kaje yajwé i'imaká. Ripuráka'alo lana'akéjami kemari Jesucristo nakú i'imaká: “A'awaná apiyákakanami nakoje nephájikare, amájeri Tupana wajaka riká yajwé”, ke. Ilé ke ramaka riwajaka riká wachaya yajwé i'imaká. ¹⁴Tupana lámá'atari rijluwa Abraham, pu'uwaré rila'akare liyá, ripechu i'imakale kaphí richojé, raú unká japi la'alá pu'uwaré ke ri'imaká Tupánajlo. Ri'imakáloje ñaké kaja unká judíona kalé i'imakáñojlo, penaje Jesucristo amari Tupana wajaka riká wachaya yajwé i'imaká. Kaphí Jesucristo chojé iná pechu i'imaká aú, Tupana a'arí inajlo Ripechu, rimaká i'imaká ke.

Nakaje, Tupana kemakare nakú júpimi i'imaká ke, yukuna marí

¹⁵Nojena, chuwa numájika ijlo nakaje kaja iwe'epíkare nakoje, raú iwe'epeje palá numakare nakoje: Apala iyamá ina'ukena la'año nakaje pajwa'atéchaka “contrato” kaje. Nalana'á kaja neiwá, kaja penaje lana'akéjami ja'apejé. Rejomi, kaja unká

méño'oyo napiyákalajla riká; unká méño'oyo iná a'alajla riñathé apú puráka'aloji aú; unká kaja méño'oyo iná ka'alajla re'iyayá rinakiyana. ¹⁶Tupana kemari Abrahamjlo i'imaká: “Nupalamane aú pi'imajé palá wani; nupalamane aú kaja pilakemi i'imajé palá”, ke rimaká. Unká Tupana kemalá rijló: “Pilakénami i'imajeño palá”, ke. Rimá rijló pajluwaja nakuja kalé; Jesucristo, riká rimá nakú rijló i'imaká. ¹⁷Kaja Tupana kemá ina'uké nakú i'imaká: “Kaphí péchuruna nochojé nu'umataje kapichákajo liyá”, ke. Rejomi cuatrocientos treinta jarechí ketana ja'apari i'imaká. Rejéchami Tupana wakára'aka Moisés lana'aká ripuráka'alo, ina'uké i'imakáloje ra'apiyá penaje. Ñakele nakaje, rimakare nakú Abrahamjlo i'imaká, unká méño'oyo iná apiyákalajla riká, Tupana la'akale “contrato” kaje rijwa'até i'imaká.^a ¹⁸Tupana i'imatákela weká kapichákajo liyá Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú, kaja keja ri'imakajla wajló. Rejéchami kaja unká na penaje rarukálajla wajló we'ematakana kapichákajo liyá. Tupana kemari Abrahamjlo: “Palá nula'ajika piká”, ke. Unká na rila'alá i'imaká ripalamane, Tupana la'akáloje riká palá penaje.

¹⁹Apala imaje ka'ajná: “Eta, ¿na penájeka wajló Tupana puráka'alo Moisés lana'akare i'imaká?” Numá ijlo, wawe'epíkaloje pu'uwaré wala'akare nakojé penaje riká. Jesucristo iphaka eja'awá chojé wakajé ejená, ra'apiyá i'imakana yuró najló i'imaká. Riká nakú Tupana kemari Abrahamjlo i'imaká. Tupana puráka'alo nakiyana, ra'akare Moisesjlo i'imaká, iphari rijló marí ke: Tupana wa'atájena, je'echú chiyájena, ja'apátaño rijló ri'imaká. ²⁰Eyá Abrahamjlo, unká Tupana wakára'ala apú ja'apátakaloje rila'ajíkare yukuna; rikó ri'imaká riyukuna rijló i'imaká.

Na penájeka Tupana puráka'alo, ra'akare Moisesjlo i'imaká, yukuna marí

²¹Apala ipechu i'imá nakaje Tupana arukákare nakú: “Unká ka'ajná ripuráka'alo chuwá kalé ra'á Moisejlo i'imaká”, ke. Unká apo'ojó kalé riká, pajluwaja chuwá ripuráka'alo. Unká méño'oyo ripuráka'alo wakára'alajla iná la'aká nakaje iná ikoja, iná i'imakáloje matajnako raú je'echú chu penaje.

²²Tupana puráka'alo lana'akéjami kemari piyukeja ina'ukena nakú: “Nachuwájenaja neká, pu'uwaré la'ajeño; unká méño'oyo nácho'olojla nekoja richiyá”, ke. Ilé ke ri'imakale, Tupana kemari

a 3:17 “Pacto”, ke nala'ajika rewá, nala'ajika ee nakaje pajwa'atéchaka, riyuríkoloje ñaké pajlokaka. Pipura'ó Abraham yukuna wa'até Génesis 17. Pamá Glosario: Pacto

wanaku: “Nuwakára'aje Jesucristo i'imatájeri penaje”, ke rimaká wanaku, unká chiyó riphá majó i'imaká. Nakele kaphí péchuruna richojé i'imakaño, ri'imatá kapichákajo liyá.

²³Unká chiyó Jesucristo iphá majó i'imaká, napatákarena penájena keja we'emajika. Riwakajé unká méño'ojo wapechu i'imaké kaphí richojé we'emátájeri penaje. ²⁴Tupana puráka'alo Moisés lana'akare yuriro wajló, rewíña'atakaloje weká Tupana nakú penaje. Pumí chojé Jesucristo yuriro wajló, wapechu i'imakáloje kaphí richojé penaje, we'emakáloje unká japi la'alaño pu'uaré ke rijló raú. ²⁵Nakele chuwa unká we'emalá Moisés puráka'alomi ja'apiyá, riká i'imakale wajló wewíña'atajeri ke i'imaká.

²⁶Chuwa Tupana yaní nakiyana iká, kaphí ipechu i'imakale Jesucristo chojé. ²⁷Nala'á bautizar i'imaká, i'imakale pajluwaja keja Jesucristo wa'até ²⁸Piyuke weká, Ripechu chuwa i'imakaño, i'imaño pajluwa japi keja Tupánajlo; unká ajopana, ajopana ke kalé rijló weká. Rejenowaja Tupánajlo piyuke ina'uké: judíona, unká judíona kalé i'imakaño; najluwa jápajeño, ajopana wa'até jápajeño. Rejenowaja kaja rijló achiñana, inaana wa'até; pajluwaja japi keja rijló weká piyukeja. ²⁹Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño we'emakachu, Abraham lakénami keja kaja weká, Jesucristo wa'atéjena. Nakaje, Tupana arukákare rijló i'imaká, yuriro kaja wajló, rila'akáloje weká palá raú penaje.

4 ¹Marí nakú nuwata kemakana: Re ka'ajná pajluwaja yuwají. Kaja rara'apá michú taka'añáa riká, ñakele piyuke rara'apami nánemi yuriro rijló waja; unká na na'alá rijló yuwají ri'imaká wakajé. Re ka'ajná rijjipiture, jápari riñakaremi chu rijwa'até. E'iyonaja unká riwakára'ajeri kalé keke yuwají, paminá penaje ri'imajika e'iyonaja. ²Yuwají ri'imaká ketana, re rilamára'ajeño. Na'á nanakojó riká palá, a'ajná ra'apaka yuwají kaje chiyá ejená. Ilé ke rijló riká riphaka rená chojé ejená, rara'apá michú nánemi yuríkoloje rijló, reyá a'ajná ño'ojó penaje. Riphaka rená chojé ejéchami, nakaje yuriko rijló. ³Unká chiyó Jesucristo iphá i'imaká, ñaké kaja ri'imaká wajló: Ajopana puráka'alomi ja'apiyá kaja we'emá i'imaká; riwakajé yuwaná keja we'emaká Tupana nakojé we'epíkana nakú. Nakaje wajló penaje i'imakare, unká kaja yurilo wajló riwakajé i'imaká. ⁴E'iyonaja riphaka rená chojé wakajé, Tupana wakára'ari wajló Ri'irí majó eja'awá nakojé i'imaká. Maare ramó ralojlo i'imaká; ina'uké ri'imaká, weká ke kaja. Ri'imaké kaja Moisés puráka'alomi ja'apiyá, ajopana judíona i'imajika ke kaja. ⁵Ri'imatákaloje

ra'apiyá i'imakaño kapichákajo liyá penaje riphá i'imaká. Kapichákajo liyá we'ematakana aú Tupana la'arí weká riyaniwá penaje.

⁶Ñakele Tupana a'arí wajló Ripechu, raú wawe'epí riyani weká; raú wemá rinaku: “Wara'apá riká”, ke. ⁷Ñakele chuwa, unká mapeja apú wa'até jápajeri ke kalé piká, riyani nakiyana pi'imakale me'etení Jesucristo palamane aú. Tupana yaní nakiyana iná i'imakale, riyurí inajlo piyuke nakaje inajlo penaje i'imakare.

Pablo wo ka'akó najwa'até yukuna marí

⁸Unká chiyó iwe'epí Tupana nakojé, mapeja i'imajika ajopana wa'até jápajeño keja. Neká i'imaño ijló ichi'inárikana ke; unká chi'inárikana wani kalé ne'emaká, mapeja ipechu i'imajika nanaku ñaké. Riwakajé iwakára'ajeño ke kaja ne'emajika ijló. ⁹Eyá chuwa iwe'epí Tupana nakojé. Unká iká kalé keño'oño paineko rinakojé we'epíkana i'imaká. Tupánaja kalé we'epiri paineko inakojé i'imaká, ra'akáloje iká riyaniwá penaje. Eta chuwa, ¿naje chi iwata piño mapéjari puráka'aloji, unká na penaje i'imalare inajlo, ja'apiyá i'imakana? Unká iná i'imalajo kapichákajo liyá ra'apiyá i'imakana aú. ¿Chuwa chi iwátaka iyámojo pa'akano, i'imakáloje mawemíwaka jápajeño ke ajopánajlo? ¹⁰Me'etení re jo'ó kaja a'aká inakojó kajrú kajmo'okajo kaje iphaka rená chojé kewá ila'aká ñaké. ¹¹Kaja wani ila'á nupechu ujwí iliyá, ila'akale ijluwa mapeja keja nakaje, nowíña'atakare i'imaká Tupana nakú, aú.

¹²Nojena, ila'á ipéchuwa nupechu Jesucristo nakú, ke kaja. Iká ke kaja nuká me'etení. Unká kaja kaphí kalé nupechu Moisés puráka'alomi chojé, nu'umakóloje kapichákajo liyá raú. Nuphaka inaku Tupana yukuna i'imajé ijló wakajé, unká ila'alá nu'umaká chapú. ¹³Paineko chiyó nuphaka inaku wakajé, nutami nu'umaká e'iyonaja, ñakeja wa'ateja nu'umaká ijló Tupana i'imataka ina'uké kapichákajo liyá yukuna. ¹⁴Nulaka'apheja nowíña'ataka i'imaká e'iyonaja, unká ipechu i'imalá nunaku i'imaká: “Meke apú kaje wani riká”, ke, íki'ija iwátakale nu'umaká. Tupana wa'atéjeri, je'echú chiyaje, iwátakajla, ke kaja iwátaka nu'umaká. Jesucristo ke nu'umakela, ñaké kaja iwátakajla nu'umaká riwakajé. ¹⁵Eta chuwa, ¿na chi ka'arí iká nuliyá? Nuwe'epí nu'umaká ijwa'até wakajé, palani ka'ajná ri'imakajla ijló nujlú apiyákakana ijlú aú, nutami nu'umakale nujlú chiyá. Iná la'akejla ñaké, ila'ajla nojló ri'imaká, palá wani ipechu i'imakale nunaku. ¹⁶Apala chuwa chapú ipechu nunaku, numakale ijló nakaje kewaka i'imakare nakú.

¹⁷Wechi me'etení i'imakaño ijwa'até a'aká nanakojó iká, e'iyonaja unká wani paala napechu. A'aká piyá inakojó nupuráka'alo, penájeja kalé palá napechu i'imaká inaku. ¹⁸Ina'uké a'akachu nanakojó ajopana, palá na'akale nañathé, palani riká. E'iyonaja kalé re nu'umaká ijwa'até ketánaja nala'aká inaku palá, ilé kaje unká wani paala. ¹⁹Nojena, kajrú inaana amaka kewini yajwé nawá'aka nayani ketana. Nayani amako najló ejená, najña'a kewini yajwé panaku. Mékeka inanaru pechu ruwá'aka ru'urí ketana, ke kaja nupechu ijwa'até. Me'etení kajrú nujña'aká panaku nakaje unká paala ila'akare, a'ajná ipechu i'imajika piño Jesucristo pechu chuwa ejená. ²⁰Palánijla nojló me'etení, nu'umakela ijwa'até nupura'akóloje ijwa'até penaje. Kaja unká nuwe'epila palá mékeka inaku kemakana maare eyá i'imajemi.

**Pablo i'imaká Agar micholo, Sara micholo,
kele yukuna najló. Riyukuna marí.**

²¹Re inakiyana wátaño Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana, raú ne'emakóloje kapichákajo liyá. Najló numá: Iwe'epí palá ripuráka'alo nakojé, meke kemakánaka nakaje rimakare nakú Abraham michujlo i'imaká. ²²Marí ke ri'imaká: Iyamá riyani i'imaká. Pajluwaja ri'irí i'imari apa'awelo Agar wa'até. Ruká riwarúwa'akareru i'imaká, rujápakaloje mapeja riñakaré chu penaje. Eyá apú ri'irí i'imari riyajalo wani Sara wa'até, unká riñakaré chiyá jápajeyo kalé ru'umaká. ²³Paineko ri'irí i'imari riñakaré chiyá jápajeyo wa'até. Ripechu keja wani Abraham la'akare aú, ri'irí i'imari rujwa'até. Rejomi ri'irí i'imari piño riyajalo wani wa'até. Kaja pheñawilana wani ne'emaká wakajé rimotho'ó i'imaká. Tupana kemaká najló keja ri'imaká. ²⁴Iyamá inaana yukuna kemari kaja wajló apú nakaje nakú: Agar micholo i'imaká, keja neká wátaño Tupana i'imataka neká kapichákajo liyá, nema'akale ripuráka'alo ra'akare Moisesjlo i'imaká ja'apiyá. Mapeja jápakaño ajopánajlo keja neká. ²⁵Ipuré Sinaí i'iwata nakú Tupana a'arí Moisesjlo ripuráka'alo i'imaká. Arabia te'eré nakú. Riká ja'apiyá i'imakaño, i'imaño mapeja ajopánajlo jápajeño ke, Agar i'imaká keja kaja neká. ²⁶Eyá weká, Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño, Tupana yaní wani, wapechu i'imakale kaphí Jesucristo chojé, ri'imatákaloje weká kapichákajo liyá. ²⁷Júpimi Tupana puráka'alo ja'apátajeri Isaías michú lana'arí riyukuna marí ke i'imaká:

“Unká pijwa'atéjena i'imalá,
e'iyonaja pila'ajé pipéchuwa pu'ují, ñaké ri'imajíkale pijló.
Paineko, unká ina'uké wátalaje pi'imajika,

e'iyonaja júpichami, kajrú pijwa'atéjena i'imajika.

I'imaño puráka'aloji, júpimi yuríkaro wajló ja'apiyá, chaje íki'ika pijwa'atéjena i'imajika”,

ke Isaías lana'aká Jesucristo yukuna, unká chiyó riphá eja'awá chojé i'imaká.

²⁸Nojena, Tupana kemari Abrahamjlo i'imaká: “Pi'irí Isaac i'imajeri”, ke, raú ri'imá. Ñaké kaja wajló riká. Tupana kemari ina'uké nakiyana nakú i'imaká, ne'emakáloje riyani, ñakele ñaké neká. ²⁹Paineko Abraham i'irí i'imari apa'awelo wa'até, rila'akale ripechu keja. Rejomi apú ri'irí i'imari piño riyajalo wani wa'até, Tupana Pechu palamane ri'imaká. Yuwaná ne'emaké wakajé, ri'irí, ripechu keja i'imakare, kawíla'akeri rijmeremi nakú. Me'etení ñaké kaja wajló riká: napechu keja la'ajeño unká wátalaño Tupana Pechu ja'apiyá jema'ajeño. ³⁰Marí ke Tupana puráka'alo lana'akéjami kemaká Abraham yaní nakú. Tupana kemari rijló: “Pácho'ota jápayo pijló mapeja piñakaré chu, ru'urí wa'até. Unká piyajalo wani i'irí kalé riká, nakaje yuríkoloje rijló penaje, ñakele pácho'ota neká piñakaré chiyá”, ke rimaká rijló.

³¹Nojena, ñaké kaja jema'año Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imajika. Unká na yurílajo najló i'imajika. Neká i'imajeño Abraham ñakaré chiyá jápajeyo i'irí i'imaká ke kaja, unká na yurilo rijló i'imaká. Eyá Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño weká, Tupana yaní we'emakale. Piyuke nakaje rimakare nakú yurejo wajló, we'emakale Abraham yajalo wani i'irí i'imaká ke kaja. Rijló piyuke nakaje yuró i'imaká.

We'emaká piyá, mapeja jápajeño ke, yukuna marí

5 ¹Kaja Jesucristo jácho'ota we'emaká Moisés puráka'alomi chiyá, ñakele chuwa i'imá richiyá jácho'otakejanami ke. A'aniña piño inakojó ripuráka'alomi.

²Jema'á nuká, Pablo, kemájjikare nakú ijlo me'etení: Apala iwata namata'aká achiñana keráko'opana chinuma, raú ne'emakáloje Tupana le'ejena ke. Ilé ke ipechu i'imajika ee, unká na penaje Jesucristo i'imalá ijlo, ri'imatákalaje iká kapichákajo liyá penaje. ³Nuwata marí ke kemakana piño ijlo: Moisés kemari nachinuma mata'akana nakú. Iwátajika ee namata'aká nachinuma rimaká ke, ila'ajé kaja piyuke wani ripuráka'alo kemaká ke. Unkachu iná la'alá nakaje piyuke rimaká ke, iná kapichajo Tupana liyá. ⁴Wátaño Tupana lamá'ataka neká, pu'uwaré nala'akare liyá Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana aú, la'año Jesucristo tejena. Unká kaja ne'emalá Tupana palamane raú.

⁵Weká i'imaño unká japi la'alaño pu'uwaré ke Tupánajlo, kaphí wapechu i'imakale Jesucristo chojé. Ripechu ja'apiyá i'imakana aú wala'á nakaje riwátaka ke, raú Tupana kemari wanaku: “Unká japi pu'uwaré la'ajeño ke kalé iká nojló”. ⁶Jesucristo wa'ateje iná i'imakachu, unká na penaje kalé achiñajlo richinuma mata'akana. Kaphí iná pechu i'imaká Jesucristo chojé aú, iná wata íki'ija Tupana; ñaké kaja iná wátaka ajopana rijwa'atéjena raú.

⁷Iká keño'oño Jesucristo ja'apiyá jema'akana palá i'imaká, eyá chuwa, ¿na ka'ajná ka'átari e'iyajé, iyuríkaloje iliyó kewákaje puráka'aloji ja'apiyá jema'akana? ⁸Unká Tupana kalé; riká i'iwapá rijluwa i'imaká ajopana ina'ukena e'iyayá, i'imakáloje Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño penaje. ⁹Iwe'epí marí kemakaje nemakare nakú: “Wejápaja pan amúra'atajona (levadura) amúra'ata ñó'openi harina”, ke. Ñaké kaja puráka'aloji apichátakanami jema'akó kajrú ina'ukena e'iyowá, na'aká piyá nanakojó kewákaje puráka'aloji. ¹⁰Nuwe'epí nupechu ke kaja ipechu i'imajika nakaje numakare ijló nakú. Jesucristo la'arí nupechu palá, nupechu watána'akaloje inakojé penaje. Tupana wajájeri kele ipechu apichátajeri, unká meke kalé rijló mékajeka ina'uké riká.

¹¹Nojena, numakela ina'ukejlo marí ke: “Keráko'opana achiñana chinuma mata'akana aú Tupana le'ejena neká”, ke, unká nala'alajla nuká chapú raú. Eyá Jesucristo taka'aká a'awaná apiyákakanami nakojé wachaya yukuna nu'umakale najló, ne'iyajena la'año nuká chapú, pu'uwaré riyukuna i'imakale judíona nakiyánajlo. ¹²Neká, ijwa'até i'imakaño me'etení, kawíla'año inaku, nawátakale imata'aká nakeráko'opana achiñana chinuma. Unká wani paala nala'aká; palani ka'ajná ilé ke kemakáñojlo richaje wa'ató mata'akana.

¹³Nojena, Tupana i'iwapari rijluwa i'imaká ajopana ina'ukena e'iyayá, riwajaka piyá iká. Riká jácho'otari i'imaká Moisés puráka'alomi ja'apiyá i'imakana chiyá, unká ila'akáloje pu'uwaré ipechu keja penaje kalé. Rácho'ota i'imaká, iwátakaloje íki'ija pekowáaka ripalamane aú, ila'akáloje nakaje palá pajlokaka.

¹⁴Marí ke iná kemaká metajlani puráka'aloji aú Tupana puráka'alo, Moisés lana'akare ra'apiyá, nakú: “Piwata íki'ija ajopana ina'ukena, piwátaka pikó ke kaja”. ¹⁵E'iyonaja unká ka'ajná ñaké kalé ijló riká, chapú wani ila'akale pekowáaka; kajrú kaja ipura'akó panakuwáaka. Kamejérina, yuriná i'imaká pajwa'atéchaka, ke kaja iká pajwa'atéchaka. ¡Pa! Apichátajika pekowáaka ilé kaje jimaje.

Tupana Pechu ja'apiyá i'imakana yukuna marí

¹⁶Jema'á Tupana Pechu ja'apiyá, ila'aká piyá pu'uwaré ipechu keja. ¹⁷Wechi iná la'aká pu'uwaré, iná pechu keja nakaje, unká Tupana Pechu wátalare, kaje. Eyá ijnú iná la'aká nakaje palá, Tupana Pechu wátakare iná la'aká, kaje. Ilé kaje la'arí ipechu ají ño'ojó, ají ño'ojó ke, raú unká méño'oyo ila'alá palá. ¹⁸Tupana Pechu i'imajika ee iwakára'ajeri, unká i'imalaje Moisés puráka'alomi ja'apiyá.

¹⁹Pu'uwaká inajlo mékajenaka la'año pu'uwaré napechu keja. Marí ke nala'aká pu'uwaré: Achiñana, inaana, kele la'año namanáicho ajopana wa'até; nañujure kaje nakuja ne'ejnata napéchuwa, namanáicho la'ajeño ne'emakale. ²⁰Pu'ují napechu nakaje jenami ina'uké la'akare nakú, ri'imakáloje najló nachí'inárikana jenami ke. Napechu keja la'ajeño lawícho'oño, nalejñá kaja, chapú kaja nawó ajopana ina'ukena nakú. Nakha'ako kaja pajwa'atéchaka; chapú kaja napechu ajopana ina'ukena cha, nachá'atakale neká nakaje la'akana aú; kiñaja kaja nayúcha'ako. Nekoja na'aká nanakojó, raú nala'á najlúwaja nakaje. Ujwí napechu ajopana nakú, napechu ke péchuruna wa'ateja kalé nawata i'imakana, nekami ke. ²¹Chapú napechu ajopana cha, nachá'atakale neká nanane aú, nawátakale najluwa riká. Nayuwéra'o kaja; kajrú fiesta la'akana nakuja ne'ejnataka napéchuwa. Ilé ke napechu ke la'ajeño la'aká ajopana e'iyowá; ke'iyapé kaja nala'aká nakaje pu'uwaré napechu keja. Unká wani ilé ke la'akaño i'imalaje Tupana wa'até je'echú chu, rewájena wakára'ajeri ri'imakale.

²²Eyá Tupana Pechu ja'apiyá i'imakaño, la'año palá marí ke: Íki'ija nawátaka Tupana, ajopana ina'ukena wa'até. Pu'ují kaja napechu. Ipe'é péchuruna neká, unká kaja nayúcha'alo kiñaja. Ripechu ja'apiyá i'imakaño, unká pechu la'aló ujwí ajopana ina'ukena liyá; unká kaja napechu la'aló ujwí Tupana liyá. Unká kaja nayúcha'alo ina'uké cha, chapú nala'aká neká e'iyonaja. Ina'ukena wani neká ajopana wa'até; ajopánajloje penaje nala'á nakaje palá. Pajluwaja chu waja pura'akaño kaja neká, riká chu waja nala'á nemaká ke. ²³Unká kaja Tupana Pechu ja'apiyá i'imakaño la'alá nanakuwá: we'epéjeño ke wani; mayuchéruna neká; unká kaja nala'alá nakaje napechu keja. La'año ilé kejlo unká wajákajo i'imalaje. ²⁴Piyuke Jesucristo wa'atéjena we'epiño nanakuwá: kaja taka'akaño ke pu'uwaré la'akanajlo. ²⁵Tupana Pechu a'arí wajló kajmuchi

wajé, ñakele wema'á palá Ripecchu wakára'aka weká ke ja'apiyá.

²⁶Wala'aniña wanakuwá: ajopana chá'atajeño ke; wayúcha'aniño pacháaka; wawó i'imaníña kaja chapú ajopana ina'ukena cha, nachá'atakale weká nakaje la'akana aú.

Wa'akáloje pañathéchaka penaje yukuna marí

6 ¹Nojena, re ka'ajná pajluwaja inakiyana e'iyá, ja'aró pu'uaré la'ajé, iká Tupana Pechu ja'apiyá i'imakáñojlo numá: Ipura'ó rijwa'até, riyuríkaloje riliyó riká penaje. Iyúcha'aniño richá; amá ikó, ila'aká piyá pu'uaré, rila'aká ke kaja. ²A'á pañathéchaka, amaka kewá chapú kaje yajwé, ila'akáloje palá Tupana wátaka ke raú. Ilé ke la'akana aú ila'ajé Jesucristo wakára'aka ke.

³Re ka'ajná pajluwaja inakiyana ilérowa pechu rinakuwá: “Nuká chá'atari ajopana palá la'akaná aú”. Ilé ke ripecchu i'imakachu rinakuwá, unká kewaka kalé ripecchu rinakuwá, unkale ri'imalá ñaké. ⁴Pajluwano, pajluwano ke, i'ijnatá ipéchuwa palá nakaje ila'akare nakú, amákalaje mékeka riká: palani ka'ajná, unká paala ka'ajná. Pu'ují iná pechu iná nakuwá, palá iná la'akachu nakaje. Unká iná kemalá nakaje iná la'akare nakú, nakaje apú ina'uké la'á ramákana aú. ⁵Wala'achí pajluwano, pajluwano ke, wekoja Tupana wátaka ke, kaja unká méño'ojo apú la'alajla wapumí chojé riká wajló.

⁶Re ijwa'até, neká jewíña'ataño iká Tupana puráka'alo nakú: a'á nañathé, nakaje a'akana najló aú.

⁷Apala ipecchu Tupana nakú: “Unká riwe'epila pu'uaré wala'akare nakojé”, ke. Nakaje wala'akare loko'opáneje, rimaje wanaku mékeka rijló ri'imaká: palani ka'ajná, unká paala ka'ajná. Nakaje icha ijí iná ejátakare, ke richa i'imajika, ke kaja riká ina'ukejlo. ⁸Napechu keja la'ajeño, kapichájeño Tupana liyá. Ripecchu wakára'aka ke la'ajeño, i'imajeño matajnako je'echú chu rijwa'até. ⁹Ñakele, waya'aniño palá la'akaná nakú. Unkájika ee wala'ó ujwí, palá la'akaná liyá, Tupana a'ajé wajló riwemí, riphájika rená chojé wakajé. ¹⁰Ñaké i'imakale, wala'achí pu'uwaká palá; wala'achí kaja palá ajopana nakú. Richaje wani wala'ajika palá wejena, Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño.

Kaja penaje Pablo kemakare nakú najló yukuna marí

¹¹Amá: imujulá nojé lana'akéjami aú nulana'aká marí ijló.

¹²Wakára'año imata'aká achiñana keráko'opana chinuma rewá, wátano judíona nakiyana pechu i'imaká palá nanaku, nala'aká

piyá chapú neká raú, nala'aká Jesucristo ja'apiyá jema'ajeño chapú ke kaja. ¹³Unká nachinuma mata'ajeño la'alá pajimato Moisés puráka'alomi kemaká ke. Nawata iwakára'akana, imata'akáloje keráko'opana achiñana chinuma, napechu i'imakáloje nanakuwá: “Ilé ke nawakára'akana aú, wala'á palá”, ke. ¹⁴Unká ñaké kalé nojló riká, unká numalá nunakuwá: palá la'ajerí nuká, ke, nakaje nula'akare aú. Jesucristo taka'arí nuchaya i'imaká; kaphí nupechu richojé, raú kalé palá la'ajerí nuká rijló. Unká we'epila Tupana nakojé, la'año nakaje unká riwátalare kaje. Unká nunakiyaje kalé ilé ke la'akana; apichátakeja ke nuká ilé kaje la'akana liyá. ¹⁵Unká na penaje Tupánajlo mata'akéjami, eyá unká mata'akeja chinúmaruna. Tupana Pechu ja'apiyá i'imakana aú ja kalé iná la'á palá, rikaja kalé palani rijló. ¹⁶Ripechu ja'apiyá i'imakaño nakú numá: Eko Tupana la'á palá ipechu; eko riwe'epí imu'ují. Ñaké kaja nuwátaka rila'aká rile'ejena ina'ukénajlo piyukeja.

¹⁷Marí kaje pumí chiyó, unká nuwátala ajopana ina'ukena kawíla'aka nunaku. Re kajrú nukupijneremi nunaku, judíona nakiyana ña'atákale nu'umaká, un kale nupechu i'imalá napechu ke kaja.

¹⁸Nojena, nuwata we'emakana Jesucristo la'aká iká palá piyukeja. Marí keja riká.

Kaja.